

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
A REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris:
C.Z.U.: 378:796+005:796.5**

MINDRIGAN VASILE

**FORMAREA PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR DIN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI
SPORT LA SPECIALIZAREA „MANAGER ÎN TURISM”**

**Specialitatea: 13.00.04 – Teoria și metodologia educației fizice,
antrenamentului sportiv și culturii fizice de recuperare**

**AUTOREFERATUL
tezei de doctor în pedagogie**

CHIȘINĂU, 2012

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Catedra Natație și Turism

Conducător științific:

Rîșneac Boris, doctor în pedagogie, profesor universitar, U.S.E.F.S., Chișinău

Referenți oficiali:

1. Dorgan Viorel, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, U.S.E.F.S., Chișinău;
2. Boian Ion, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, I.Ș.E., Chișinău;

Componenta Consiliului Științific Specializat:

1. Manolachi Veaceslav, președinte, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, U.S.E.F.S., Chișinău;
2. Povestca Lazari, secretar științific, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, U.S.E.F.S., Chișinău;
3. Danail Sergiu, doctor în pedagogie, profesor universitar, U.S.E.F.S., Chișinău;
4. Turcov Elena, doctor habilitat în economie, conferențiar universitar, A.S.E.M., Chișinău;
5. Grimalschi Teodor, doctor în pedagogie, profesor universitar, U.S.E.F.S., Chișinău.

Susținerea va avea loc la 06 iulie 2012, ora 10.00 în ședința Consiliului științific specializat D40-13.00.04-83 în cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova. Adresa: MD 2024, Chișinău, str. A. Doga, 22, Tel.: +37322494081, fax.+373 22497671.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca USEFS, (str. A. Doga, 22) și pe pagina web a C.N.A.A.(www.cnaa.md) și la Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Autoreferatul a fost expediat la 05 iunie 2012.

Secretar științific
al Consiliului științific Specializat,
dr. în pedagogie, conferențiar universitar

Povestca Lazari

Conducător științific,
doctor în pedagogie,
profesor universitar

Rîșneac Boris

Autor

Mindrigan Vasile

©Mindrigan Vasile, 2012

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Turismul s-a dovedit a fi o bună alternativă de diversificare economică pentru multe țări și, în mod special, pentru cele în curs de dezvoltare.

Pe plan global, fiecare al zecelea om din lume este angajat în sfera turismului. Potrivit estimărilor specialiștilor Organizației Mondiale a Turismului, secolul XXI va deveni secolul turismului [88].

Cercetările teoretico-aplicative în domeniu demonstrează că turismul este un sector vital al economiei mondiale și are o tendință de creștere permanentă la nivel internațional și național.

Poziționarea Republicii Moldova în cadrul turismului internațional în ultimii ani reflectă un sold negativ cu o creștere permanentă a turismului internațional emițător.

Situația actuală a turismului în Republica Moldova se datorează neglijării activității turistice și absenței unei politici argumentate în problemele creării infrastructurii turistice și amenajării turistice teritoriale.

Inițierea dezvoltării turismului în Republica Moldova necesită o organizare, planificare și dirijare, la nivel de stat, a activității turistice, care nu poate fi realizată decât prin intermediul structurilor organizatorice respective [34, 54].

În contextul tendințelor de dezvoltare a turismului mondial, evoluția turismului în Republica Moldova va trebui să se bazeze pe o strategie pe termen lung sub aspectul ecologic, viabilă economic și echitabilă etic și social pentru populația locală.

Tendința respectivă determină problema pregătirii cadrelor profesionale, a specialiștilor în domeniul turismului social și cel economic. Pentru țara noastră necesitatea industriei turismului este condiționată și prin contradicțiile create între posibilitățile largi ale infrastructurii obiectivelor, resurselor respective și lipsei de asigurare a acestora cu specialiști capabili de a dezvolta ramura turismului în condițiile contemporane ale economiei de piață.

Totodată, dezvoltarea turismului în condițiile actuale din Republica Moldova, după opinia noastră, poate fi asigurată numai prin pregătirea specialiștilor cu studii aprofundate în aspectele socio-economice și manageriale în domeniu turismului.

Descrierea situației în domeniu de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Societatea contemporană a schimbat în mod radical scopurile strategice și tactice ale învățământului turistic. Prin acest fapt se explică căutarea unor metode și tehnologii noi, adecvate, care ar schimba conținutul procesului de învățământ. Conținutul învățământului bazat

pe individualizarea programelor de studiu este completat cu noi concepte privind dezvoltarea capacităților de operare cu informația, în vederea rezolvării problemelor științifice și practice.

În prezent, învățământul se bazează pe principiile varietății conform căruia există posibilitatea de a alege și a construi procesul pedagogic pe baza oricărui model, inclusiv, și a celui de autor. Tot în această direcție se dezvoltă și progresul învățământului: sunt create diferite variante ale conținutului lui, sunt folosite posibilități ale didacticii contemporane, crește eficacitatea structurilor instructive, este efectuată elaborarea științifică și argumentarea practică a noilor idei și tehnologii.

Este importantă interferența diferitelor sisteme pedagogice cu tehnologii moderne de instruire, care s-au aprobat în baza practicării noilor forme de învățământ de stat sau alternativ ale acestui sistem. Multe cercetări au fost desfășurate în cadrul Academiei Internaționale de Turism din Federația Rusă și în alte instituții superioare de învățământ în domeniul turismului precum Belarusi, Ucraina, România, Republica Moldova [79, 118, 120,137, 152, 200]. Unele dintre aceste cercetări au fost finisate ca lucrări de doctorat. Aplicarea rezultatelor acestor cercetări în cadrul procesului instructiv a contribuit la perfecționarea învățământului profesional în domeniul turismului la diferite nivele.

Analiza teoriei și practicii procesului de pregătire a specialiștilor din domeniul turismului demonstrează existența diverselor elaborări metodico-științifice, care abordează problema domeniului respectiv [155, 165, 192, 218]. Totodată, putem menționa lipsa concepțiilor în cadrul cărora fenomenul turismului se abordează la nivelul sistemului pedagogic al culturii fizice în conexiune cu componentele ei structurale de bază, iar aspectele de pregătire profesional-pedagogică se prezintă prin conturări insuficient sistematizate. Pozițiile expuse condiționează lipsa orientărilor clare cu privire la achiziționarea cunoștințelor teoretico-metodice și formarea competențelor profesional-pedagogice, care constituie conturul integrativ al activității și personalității specialistului, ceea ce se reflectă negativ asupra elaborării volumului, conținutului și structurii programelor de studii, asupra pregătirii specialiștilor de calificare înaltă, necesari societății contemporane.

Necesitatea sporirii calității de pregătire a specialiștilor în domeniul turismului, de asemenea domeniul neexplorat al conținutului și al laturilor lui componente sub aspectul conceptual expus anterior devine motivul principal al problemei cercetării.

Scopul studiului constă în fundamentarea teoretico-aplicativă a procesului educațional al studenților din învățământul universitar de educație fizică și sport privind pregătirea profesional-pedagogică a specialiștilor în turism în baza adaptării conținuturilor, planului și programelor de studiu.

Obiectivele lucrării:

1. Analiza teoretico-metodică a procesului de pregătire profesională a specialiștilor din domeniul turismului în cadrul învățământului universitar de cultură fizică.
2. Stabilirea direcțiilor metodologice în vederea pregătirii profesionale a studenților în cadrul specializării *Manager în turism*.
3. Elaborarea documentelor de planificare în baza planului de studii la specialitatea cultură fizică recreativă, specializarea *Manager în turism*, în concordanță cu noile orientări în formarea inițială.
4. Argumentarea teoretică și experimentală a complexului didactic, elaborat și aplicat în cadrul procesului de formare inițială a studenților la specializarea *Manager în turism*.

Metodologia cercetării științifice are la bază analiza teoretică și generalizarea datelor literaturii de specialitate; studierea procesului de instruire, a experienței de lucru a instituțiilor de învățământ din domeniu; documentației de lucru a specialiștilor și studenților; aplicarea anchetei sociologice (prin utilizarea chestionarului și a ghidului de interviu); observația pedagogică; cronometrarea; filmări; testări medico-biologice și pedagogice; controlul pedagogic; măsurări; proiectări analitice; experimentul pedagogic; metodele de prezentare a informațiilor teoretice; metode de prelucrare și interpretare matematică a datelor statistice.

Noutatea și originalitatea științifică constă în stabilirea unui nou concept de planificare și realizare a procesului de pregătire profesională a studenților la specializarea *Manager în turism* prin elaborarea unor module pentru fiecare disciplină aparte în conținutul cărora sunt incluse trei componente importante: teorie, practica metodică, practica de instruire. Implementarea conceptului propus a contribuit la îmbunătățirea pregătirii profesionale a studenților cu 15-20%.

Problema științifică soluționată în domeniu constă în validarea teoretico-praxiologică a instrumentarului didactic privind optimizarea pregătirii profesionale a studenților din învățământul universitar de educație fizică și sport în cadrul specializării *Manager în turism*.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Importanța teoretică constă în faptul că a fost elaborat și argumentat conceptual Complexul didactic cu cele patru componente de referință: organizațional-procesuală; de conținut; metodică; educativă.

Însemnătatea practică a cercetării constă în aplicarea planurilor și programelor de studii pentru studenții din învățământul universitar de educație fizică și sport, instituții superioare de profil care au specializările turistice respective, în baza implementării și utilizării recomandărilor metodice propuse în cadrul generalizărilor teoretico-metodice. Metodica înregistrării activităților profesionale va putea fi utilizată pe larg pentru aprecierea

nivelului de calificare și competență atât a profesionistului în domeniu, cât și a studenților ca viitori specialiști de turism.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele studiului au fost aplicate în procesul formării profesionale a studenților din învățământul universitar de educație fizică și sport în cadrul specializării *Manager în turism*, catedra Natație și Turism, USEFS, U.R.I. Perspectiva.

Aprobarea rezultatelor studiului disertațional s-a desfășurat în cadrul ședințelor Catedrei Natație și Turism (proces verbal nr 9 din 7 mai 2009) și a Seminarului Științific de Profil (proces verbal nr 3 din 24 iunie 2011) la specialitatea: *13.00.04 - Teoria și metodologia educației fizice, antrenamentului sportiv și culturii fizice de recuperare* din cadrul USEFS.

Ideile și rezultatele cercetării au fost prezentate în formă de comunicări științifice, articole, lucrări metodico-didactice, părți componente ale proiectelor naționale și internaționale. Rezultatele cercetării și-au găsit reflectare în 3 articole științifice în reviste naționale de profil și 9 comunicări la conferințe cu statut național și internațional.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

- abordarea conceptului metodologic a procesului de formare profesională a specialistului din domeniul turismului;
- analiza direcțiilor actuale privind metodologia pregătirii profesionale a studenților din învățământul superior la specialitatea *Manager în turism*;
- prin stabilirea componentelor prioritare s-a elaborat Complexul didactic care contribuie la formarea viitorului specialist din domeniul turismului;
- prin implementarea Complexului didactic s-a realizat metodologia de pregătire și formare profesională a studenților USEFS.

Publicații la tema tezei. La tema tezei sunt realizate 16 publicații științifice, inclusiv 9 în cadrul comunicărilor științifice și trei articole în reviste de profil, două lucrări metodico-didactice.

Volumul și structura tezei include: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 230 titluri, 136 pagini, 16 figuri, 19 tabele și 8 anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 15 lucrări științifice, inclusiv 3 lucrări metodice.

Cuvinte-cheie: turism, turism sportiv, facultate, educație fizică și sport, specializare, manageri în turism.

REZULTATELE DE BAZĂ ALE TEZEI

Introducerea fundamentează și justifică tema studiului disertațional, argumentează actualitatea și importanța studierii ei. În acest context, compartimentul introductiv include expunerea bazei teoretico-metodologice, scopul și obiectivele cercetării, reliefarea gradului de cercetare a temei, relevă inovația științifică, semnificația teoretică și valoarea aplicativă. Este fundamentată problema științifică importantă a cărei soluționare este propusă, sunt definitivate rezultatele științifice principale, înaintate spre susținere.

Teza de doctorat este structurată în trei capitole, segmentate în 13 subcapitole.

În capitolul I *Aspecte teoretico-metodice privind formarea profesională în domeniul turismului din învățământul universitar de educație fizică și sport* este analizat contextul cercetărilor în cadrul reformelor privind pregătirea profesională în învățământul de profil; este determinat specificul pregătirii profesionale la facultatea de educație fizică și sport în cadrul specializării *Manager în turism*; este identificată esența legăturilor interdisciplinare în pregătirea profesională pedagogică a specialiștilor din domeniul turismului. Analiza capitolului încheiează cu o sinteză a concluziilor.

În conținutul capitolului se specifică că un rol important privind metodologia pregătirii profesionale a specialiștilor la nivelul studiilor universitare îi revine învățământului de profil, reprezentând unul dintre obiectivele dezvoltării sociale.

Reforma învățământului actual prevede o restructurare esențială a sistemului de formare profesională și prevede un șir întreg de acțiuni, menite să îmbunătățească sistemul de organizare și dirijare permanentă, a procesului instructiv și a perfecționării structurilor de coordonare a reformei, descentralizării conducerii și administrării învățământului, dezvoltarea procesului de evaluare, planificare și reorganizare a sistemului de pregătire a personalului din domeniu [24,44,62,73,195].

Din acest punct de vedere un rol important îi revine procesului de formare a specialiștilor în cadrul învățământului universitar, care poate contribui la obținerea unor aptitudini profesionale și trăsături de personalitate și care favorizează în anumite condiții manifestarea acestor caracteristici aptitudinale.

Analiza literaturii psiho-pedagogice a permis evidențierea unor modalități de formare a viitorului pedagog pe durata studiilor universitare. În acest sens, au fost supuse analizei inductive și deductive sursele bibliografice ale autorilor din țară și de peste hotare. O

preocupare deosebită pentru determinarea mecanismului formării specialiștilor din domeniul culturii fizice au avut-o reprezentanții diferitelor școli de prestigiu. Aceștia au pus bazele unui sistem de pregătire profesională a cadrelor de specialitate ca urmare a noilor necesități.

În procesul analizei, au fost scoase în evidență aspectele teoretice și practice privind modalitatea de formare profesională a specialiștilor pentru domeniul turismului, pregătiți în cadrul universităților cu profil turistic din țară și peste hotare.

În continuare, se specifică că dezvoltarea turismului necesită implementarea urgentă a tehnologiilor noi, ceea ce determină succesul industriei pe piața turistică. Însăși implementarea tehnologiilor noi necesită cercetări științifice, instruirea personalului și orientarea spre propunerea serviciilor și nu spre producerea mărfurilor. Aceasta înseamnă că crește rapid cererea de calificare profesională, cunoștințe, priceperi și deprinderi multifuncționale în turism. În sec. XXI vor fi importante 5 imperative principale [147, p.161]: acumularea cunoștințelor; învățarea deprinderilor practice; studierea vieții sociale; învățarea bazelor existenței; învățarea independentă. Astfel, învățământul reprezintă bunăstarea oricărei țări și necesită atenție și invenții sociale.

Tot aici sunt specificate principiile și conținutul învățământului turistic cu menționarea hotarelor câmpului învățământului turistic profesional.

Cu referință la specificul formării profesionale a studenților din învățământul universitar de educație fizică și sport în cadrul specializării *Manager în turism*, în teza se pune accentul pe faptul că pregătirea managerială pentru executarea anumitor obligațiuni de serviciu reprezintă scopul învățământului profesional și se desfășoară în instituțiile speciale de învățământ (colegii) și în instituțiile superioare (institute, universități, academii) [1,121,145,201]. Viitorii specialiști de cultură fizică și sport însușesc cunoștințe, își formează competențe speciale în timpul lecțiilor teoretice, practice, metodice și seminare. În timpul lecțiilor, studenții acumulează cunoștințe teoretice la turism ce țin de aspectele lui organizatorice și metodice, se dezvoltă capacitatea studentului pentru gândirea logică, analiza și generalizarea unor sau altor factori (fenomene) ce vizează, activitățile turistice [101].

Managerul ca membru al organizației turistice trebuie să desfășoare activitatea de dirijare. El este figura principală a organizației. Însă nu toți managerii îndeplinesc același rol în cadrul firmei, deoarece organizațiile turistice diferă unele de altele și de aceea funcțiile și sarcinile executate de manageri nu sunt identice [109,141,159,202,208].

În contextul analizei, s-a specificat că pe piața turistică contemporană se evidențiază patru caracteristici ce influențează activitatea firmelor turistice: creșterea tehnologică, interferența firmei și statutului, caracterul internațional (transnațional), apariția unor cerințe noi de administrare [64,184]. Astfel, se schimbă cerințele față de management, conținutul competenței

managerului, condițiile pregătiri profesionale și însuși pregătirea managerilor.

În sensul celor menționate anterior, pregătirea managerului este posibilă prin implementarea unor discipline specifice, care trebuie incluse în procesul didactic al universităților, instituțiilor de profil turistic, care contribuie la pregătirea acestor specialiști conform cerințele pieții.

În contextul elucidării esenței legăturilor interdisciplinare în pregătirea profesională pedagogică a specialiștilor din domeniul turismului a fost relevat faptul că pregătirea profesională a viitorilor specialiști în turism nu se poate realiza decât prin identificarea celor mai utile discipline, care să asigure un înalt nivel de stăpânire a domeniului [31].

În planurile actuale de învățământ, destinate formării profesionale a specialistului *Manager în turism*, sunt prevăzute discipline psiho-pedagogice, medico-biologice, teoretice de profil și practico-metodice. În acest sens, este importantă stabilirea legăturilor interdisciplinare, structurale, organizatorice, practico-metodice, care să conducă la creșterea eficienței procesului instructiv-educativ.

Astfel, sintetizarea ideilor specialiștilor în domeniul formării profesionale, în domeniul culturii fizice de recreere, a managementului și turismului a condus la ideea necesității elaborării unor noi conținuturi educaționale și restructurării tehnologice a valorificării acestor conținuturi.

În Capitolul II ***Orientări metodologice privind cultura fizică recreativă în domeniul turismului*** sunt specificate unele tendințe ale formării profesionale în învățământul turistic din străinătate; asigurarea activităților turistice în cadrul cluburilor și secțiile turistice din învățământul preuniversitar și universitar; este elaborat Complexul didactic de formare inițială a studenților la specializarea *Manager în turism*. Analiza capitolului finisează cu concluzii.

Procesul de elaborare a conținutului învățământului profesional turistic necesită cunoașterea permanentă și continuă a concepțiilor și tendințelor de dezvoltare a învățământului din domeniul turismului din lume [148, 156, 227].

Din acest motiv, a fost identificată și analizată structura de funcționare a unor modele de curriculum pedagogic universitar, privite din perspectiva formării profesionale în domeniul turismului. În acest sens, s-au făcut referință la câteva situații instituționale, considerate reprezentative. Aici se include și curriculumul pedagogic universitar, elaborat la U.S.E.F.S, din Chișinău, care s-a bazat pe cunoașterea altor experiențe examinate – cu referință la curriculumul pedagogic universitar din Anglia, Spania, România, Austria și Federația Rusă. Pe această bază au fost desprinse concluziile cele mai relevante pentru reconstrucția curriculumului pedagogic universitar în domeniul turismului în perspectiva Procesului Bologna.

În contextul cercetării, determinându-se rolul și locul turismului activ, sportiv de asanare în

sistemul învățământului de cultură fizică în diferite instituții de învățământ, s-a acordat o atenție deosebită instituțiilor de cultură generală și celor medii profesionale. Anume în aceste instituții studiază cei mai mulți copii, adolescenți și tineri care practică sportul. În aceste instituții turismul activ de asanare este folosit mai frecvent ca mijloc al educației fizice în comparație cu instituțiile preșcolare și cele superioare de învățământ.

În vederea constatării situației a fost utilizată metoda anchetei sociologice (prin aplicarea tehnicii chestionarului). Formularea întrebărilor a urmărit obținerea unor răspunsuri importante pentru tema propusă. La elaborarea chestionarului sociologic și aplicarea acestuia în teren ne-am ghidat după recomandările metodice din domeniul cercetării sociologice [70,99]. În acest scop au fost elaborate și aplicate chestionare, fiecare dintre acestea având o destinație specifică.

Obiectivele anchetei au fost:

a) Pentru studenții anului III procesul de instruire Bologna și anul IV procesul de instruire tradițional de la facultățile de educație fizică și sport - determinarea nivelului cunoștințelor teoretice, practice și organizatorico-metodice privind specificul activității didactice a specialistului, dinamica dobândirii cunoștințelor, stabilirea factorilor generali și particulari ce condiționează această dinamică, asimilarea conceptului de management - indispensabilă în practica specialistului.

b) Pentru profesorii din învățământul preuniversitar - determinarea priorităților metodologice care se impun în activitatea profesorului de educație fizică, evidențierea managementului turistic ca activitate psiho-socială, consolidarea pregătirii pedagogice.

c) Pentru profesorii din învățământul superior - integrarea disciplinei predate în procesul complex al pregătirii studenților pentru viitoarea specialitate, formularea cerințelor metodice care conduc la acumularea măiestriei didactice în domeniul turismului.

Întrebările chestionarelor au urmărit măsura în care subiecții au capacitatea de a-și desfășura activitatea cu studenții conform unor standarde profesionale fundamentate pe un sistem de principii și deprinderi, care exprimă și sintetizează concepția actuală asupra calităților unui bun specialist. Rezultatele științifice, obținute în urma aplicării anchetei de apreciere și autoapreciere, au fost completate cu informații obținute din discuții și interviuri cu studenții și specialiștii din domeniu.

Au fost chestionați 120 pedagogi din 41 școli medii și 28 școli profesionale. Examinând rezultatele chestionării profesorilor, putem menționa că, în aceste instituții, turismul de asanare este practicat mai activ, dar totuși insuficient. Astfel, turismul nu se practică în 58,5 % din numărul de școli și 54,6 % din numărul de instituții medii de specialitate.

Cea mai simplă și mai accesibilă formă de practicare a turismului activ de asanare în

instituțiile de învățământ sunt itinerariile turistice în zilele de odihnă, practicate în 41,5 % din școli. Cu toate că la spartachiada orășenească au fost incluse competițiile la turism sportiv, doar echipele din 36,6% școli participă la asemenea gen de competiții. Forma de activitate precum măsuri turistice se practică doar 12,2% școli.

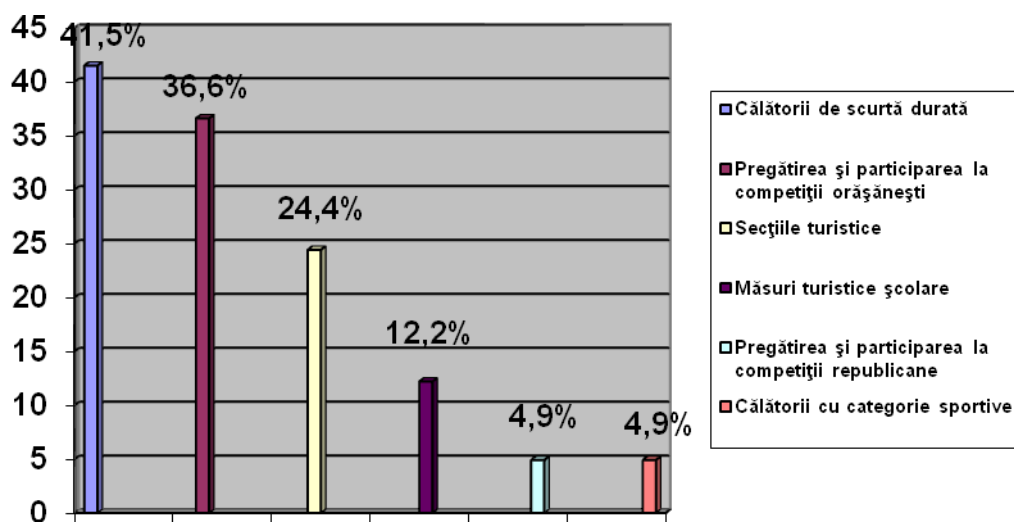

Fig. 2.1. Utilizarea diverselor forme de turism în cadrul Stațiilor Turistice și în cadrul activităților extrașcolare

Ocupațiile extrașcolare sunt organizate doar în 24,4% din școli. Totodată trebuie să menționăm că doar 4,4% din școli au secții de turism sportiv de asanare, fiind conduse de pedagogi titulari. Echipele acestor școli sub dirijarea profesorilor de cultură fizică participă la marșurile turistice în cadrul competițiilor regionale în instituțiile medii de specialitate, mijloacele turismului sportiv de asanare sunt utilizate și în scopul pregătirii recruților pentru serviciul militar. Astfel, 46,4% din aceste instituții asigură pregătirea și participă la competițiile de tipul „Aer liber”, iar 28,6% înfăptuiesc pregătirea și participă la competițiile „Școala de apărare”. Practic, nu se acordă atenție organizării activităților turistice ca atare. Astfel, secția de turism sportiv de asanare activează doar în 10,7% din instituții, reprezentanții acestor instituții participă la competiții. Marșurile turistice în zilele de odihnă, marșurile sportive, pregătirea și participarea la competițiile regionale se practică doar în 3,6% din instituțiile de specialitate.

Rezultatele studiului demonstrează că utilizarea insuficientă a mijloacelor turismului sportiv de asanare nu este legată direct de faptul că pedagogii nu cunosc posibilitățile lui. Astfel, 86,7% din pedagogii chestionați sunt de părerea că, la lecțiile de cultură fizică, prin intermediul turismului sportiv de asanare se pot realiza sarcini educative, de instruire și de dezvoltare. Doar 13,3% din pedagogii nu aduc argumente referitoare la necesitatea aplicării elementelor turistice.

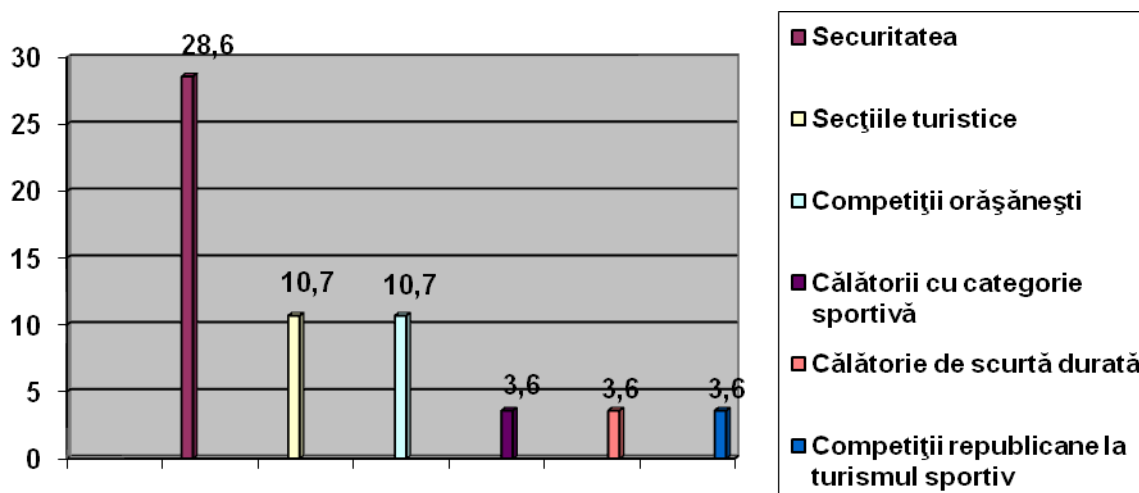

Fig. 2.2. Utilizarea diverselor forme de turism activ-asanativ în școli, licee, colegii (%)

Totodată, 86,7% din persoanele investigate sociologic consideră că turismul sportiv de asanare contribuie la formarea calităților morale ale personalității. Respondenții remarcă că un rol important îl are turismul pentru formarea unor asemenea calități precum hărnicia, sârguința, răbdarea, dirijarea, competiția, patriotismul, aspectul estetic. În timpul practicării turismului sportiv de asanare, activitatea motrică și factorii igienici asigură o acțiune benefică, asanativă asupra organismului sportivilor, consideră 63,3% din pedagogi, 86,7% din profesori consideră că practicarea turismului asigură, în primul rând, dezvoltarea rezistenței, îndemnării și forței.

În rezultatul prelucrării datelor empirice ale anchetării sociologice, s-a dovedit că pedagogii explică utilizarea insuficientă a turismului sportiv de asanare.

Astfel, 81,7% din pedagogi menționează însușirea insuficientă a procedeelelor tactico-tehnice, 59,2% indică responsabilitatea pentru siguranța vieții elevilor, 55,8% menționează insuficiența propriei experiențe turistice, 37,5% indică asupra lipsei experienței de organizare, 28,3% indică lipsa bazei materiale. Mai mult decât atât, 14,6% nu consideră necesară aplicarea acestei probe sportive.

Analiza rezultatelor chestionării ne demonstrează că ramura turistică din Republica Moldova, în opinia eșantionului destul de reprezentativ, este slab dezvoltată, având în același timp potențialul necesar pentru perfecționare prin persistența factoriilor obiectivi - geografici, etnoculturali, istorici, specifici arealului autohton; factorilor subiectivi-posibilitățile metodico-științifice pentru formarea concepțiilor generale ale dezvoltării ramurii turismului și pregătirea cadrelor profesionale necesare asigurării nivelului înalt de funcționare a ei.

Complexul didactic de formare inițială a studenților la specializarea *Manager în turism*, elucidat în paragraful trei, include explicarea conținuturilor elaborate și aplicate în procesul didactic la U.S.E.F.S.: modulele „**Metodica și organizarea antrenamentelor sportive în turism**”; „**Managementul turismului de asanare**”; „**Organizarea și dirijarea sistemului de**

turism sportiv”; „Managementul turismului sportiv”.

În corespundere cu scopurile instruirii turistice și în baza principiilor didactice, cu evidența caracteristicilor substanțiale și formale a cunoștințelor, au fost relevate criteriile de selecție și structurare a conținutului componentelor *Complexului didactic* pentru specializarea *Manager în turism*:

- asigurarea descrierii complexe a programelor de studii, luându-se în considerare ultimele realizări ale științei;
- asigurarea unor condiții pentru activitatea creativă independentă a studenților, formarea nivelului lor profesional;
- asigurarea accesibilității programelor de studii pentru o asimilare mai reușită din partea studenților, motivării studiilor, formării capacităților și competențelor creative;
- dezvoltarea continuă a cunoștințelor căpătate în timpul studierii disciplinelor predate;
- crearea condițiilor pentru utilizarea mijloacelor tehnice de instruire și asigurare a unei legături strânse între ele;
- evidența factorilor pedagogici și psihologici ai procesului pedagogic, a nivelului pregătirii studenților;
- utilizarea deprinderilor de executare independentă a sarcinilor teoretice și practice, ce sunt necesare formării calităților profesionale ale specialistului.

În capitolul III *Aplicarea și argumentarea experimentală a complexului didactic în pregătirea profesională a managerilor în turismul sportiv*, au fost expuse rezultatele obținute la disciplinele teoretice privind pregătirea profesională a studenților la etapa experimentală inițială; rezultatele pregătirii profesionale a studenților în baza aptitudinilor practice în turism; a fost efectuată analiza comparativă a rezultatelor pregătirii organizatorico-metodice a studenților; a fost justificată valoarea Complexului didactic în procesul de formare a competențelor profesionale a managerilor în turism. Capitolul a finisat cu sinteza ideilor principale, formulate sub formă de concluzii.

În vederea evaluării rezultatelor obținute la disciplinele teoretice privind pregătirea profesională a studenților la etapa experimentală inițială, a fost organizată o cercetare aplicativă în care s-a urmărit specificul pregătirii profesionale a studenților, care și-au ales specializarea în domeniul turismului în perioada de studii anterioare și modalitatea pregătirii lor la această specializare la etapa actuală în special propusă de procesului de la Bologna.

Pentru a stabili aceste diferențe între conținutul pregătirii profesionale a studenților la această specializare, s-a luat în calcul modalitatea rezultatelor obținute de studenții care au urmat

procesul de instruire pe perioada de 4 patru ani de studii stabilită ca grupă martor și studenții care își fac studiile la etapa actuală, conform procesului Bologna, pe perioada 3 trei ani de instruire care a constatat grupa experimentală.

Analiza pregătirii teoretice efectuată în baza rezultatelor obținute la disciplinele de profil a demonstrat că nivelul cunoștințelor teoretice atât a studenților cu patru ani de studii, cât și a studenților cu durată de trei ani de studii (proces Bologna) nu diferă unul de altul. Cu toate că studenții cu trei ani de studii au unele rezultate mai eficiente, acest fenomen se poate explica prin faptul că cursurile de lecții ce se realizează mai compact (2-4 ore pe săptămână de contact direct și tot atât timp este rezervat contactului indirect).

Rezultatele obținute de grupa experimentală permit să constatăm o îmbunătățire satisfăcătoare comparativ cu grupa martor. Datele sunt prezentate în (Tabelul 3.1.), unde numărul de ore teoretice a fost mai mare. Datele statistice medii ilustrează că între aceste grupe diferența mediilor a notelor obținute sunt semnificative, unde pragul de semnificație este:

$$t = 2,04 \text{ iar } P < 0,05.$$

Tabelul 3.1. Analiza comparativă a mediei rezultatelor reușitei la pregătirea teoretică la turism a studenților grupelor martor și experimentale (etapa finală)

Nr. crt.	Disciplinele	Caracteristicile statistice $\bar{X} \pm m$ t ; P	
I. Grupa experimentală proces de instruire Bologna de 3 trei ani, semestrele 5, 6.			
1.	Managementul excursiei	8,45 ± 0,12	
2.	Patrimoniul turistic R.M.	8,65 ± 0,12	
3.	Marketingul turistic	8,10 ± 0,18	
4.	Legislația turistică R.M.	8,35 ± 0,18	
5.	Bazele teoretico-metodice ale activității de cercetare	8,85 ± 0,12	
6.	Examen de licență	8,00 ± 0,18	
	Însemnătatea medie aritmetică din datele prezentate \bar{X}_{01}	8,40 ± 0,15	
II. Grupa martor proces de instruire tradițional de 4 ani, semestrele 7, 8.			
1.	Bazele teoretice și metodice ale turismului	7,95 ± 0,18	
2.	Managementul în sfera turismului	7,95 ± 0,18	
3.	Întreprinzătorul în turism	7,80 ± 0,18	
4.	Baza financiară în sfera turismului	8,05 ± 0,12	
5.	Teza de curs management	8,00 ± 0,12	
	Însemnătatea medie aritmetică din datele prezentate \bar{X}_{02}	7,95 ± 0,16	
Analiza comparativă caracteristicilor statice \bar{X}_{01} și \bar{X}_{02}		t	P
8,40 ± 0,15 și 7,95 ± 0,16		2,04	< 0,05

Notă: P - 0,05 0,01 0,001 unde f = 38

$$t = 2,025 \quad 2,713 \quad 3,570$$

Diferențele obținute între aceste grupe nu sunt atât de pronunțate, însă o tendință de îmbunătățire a cunoștințelor teoretice există. Acesta ne permite să constatăm că pregătirea teoretică propusă în planul de învățământ experimental poate să contribuie mai eficient la pregătirea profesională a viitorilor specialiști de turism.

Urmărind rezultatele comparative între datele inițiale și cele finale ale grupei experiment, între datele inițiale și finale ale grupei martor la aspectele pregătirii teoretice, constatăm că diferențele nivelului cunoștințelor teoretice au o tendință de îmbunătățire mai eficientă în favoarea grupei experimentale, unde $t = 3,51$, iar $P < 0,01$.

Aici se poate menționa că și în grupa martor s-au observat îmbunătățiri la pregătirea teoretică, acest fapt este evident, deoarece tematica cursurilor prezentate studenților ambelor grupe nu au avut o diferență prea mult accentuată, astfel pragul de semnificație este:

$$t = 2,10, \text{ iar } P < 0,05.$$

După cum se poate observa, calitatea pregătirii teoretice, comparativ cu datele inițiale, s-a îmbunătățit la ambele grupe, însă, la grupa experimentală rezultatele sunt mai bune.

Aprecierea rezultatelor pregătirii profesionale a studenților în baza aptitudinilor practice în turism a fost elaborat în baza unui sistem al pregătirii profesionale, bazat pe disciplinele practice și a unor criterii de evaluare a studenților la diferite etape de învățământ. În cadrul desfășurării activităților practice, unde se preda disciplina turismul sportiv, s-a urmărit că studenții să însușească detaliat tehnica diferitelor procedee turistice cum ar fi: „trecerea suspendată”, „funiile paralele”, „pendulul” etc. Totodată, au fost stabilite normative de control propuse de structurile ierarhice superioare turistice, ca sistem de evaluare a aptitudinilor practice turistice ale studenților .

În procesul cursului perfecționării măiestriei sportive s-a stabilit un program metodic-științific argumentat, în care s-a prevăzut învățarea și perfecționarea tehnicii de turism și în special dezvoltarea fizică generală și specială a studenților. Aceste activități se finalizau prin aprecierea nivelului pregătirii motrice specifice necesare viitorilor specialiști din domeniu.

În contextul celor menționate mai sus studenții ambelor grupe experimentale au fost supuse unui studiu pedagogic experimental pe perioada ultimului an de învățământ, în care grupa martor (anul patru de studiu) a urmat pregătirea conform sistemului anterior tradițional, iar grupa experimentală (anul trei de studiu) a lucrat conform noului plan de studiu elaborat de noi.

În rezultatul studiului privind valoarea aplicării *Complexului didactic* (modulele disciplinelor stabilite) în procesul de dezvoltare a deprinderilor practice și a aptitudinilor organizatorico-metodice ale studenților, obținute în cadrul experimentului pedagogic, s-a stabilit

că nivelul pregătirii profesionale a studenților cu durată de studii de trei ani (proces Bologna) demonstrează rezultate mai înalte decât studenții cu durată de patru ani de studii. Diferențele între grupele experimentate (martor și experiment) din punct de vedere statistic au manifestat o semnificație veridică. La rezultatele deprinderilor practice ale studenților procesul de semnificație ale grupei experiment s-a constituit: $t = 3.79$, $P < 0,01$; ale grupei martor: $t = 1,20$, $P > 0.05$.

Tabelul 3.2. Analiza comparativă a reușitei deprinderilor practice la turism a studenților grupelor martor și experimentale în dinamica cercetării pedagogice

Nr. crt.	Grupele experimentale	Caracteristicile statistice ale notelor		t	P
		Rezultatele inițiale $\bar{X} \pm m$	Rezultatele finale $\bar{X} \pm m$		
1.	Grupa experimentală \bar{X}_{01}	7,70 ± 0,15	8,25 ± 0,13	3,79	< 0,01
2.	Grupa martor \bar{X}_{02}	7,61 ± 0,14	7,80 ± 0,15	1,20	> 0,05

Notă: P - 0,05 0,01 0,001
t = 2,093 2,861 3,883

Un aspect important în formarea profesională a viitorilor specialiști în domeniul turismului îl constituie compartimentul organizatorico-metodic. În acest sens, este necesar ca studenții, în perioada acestei pregătiri organizatorico-metodice, să obțină competențe profesionale necesare pentru a se încadra cât mai eficient în structurile turistice de diferite orientări, ca de exemplu: turism de asanare, recreativ, activ, de afaceri, etnografic, cultural, ecologic etc.

Conform rezultatelor obținute la parametrii competențelor organizatorico-metodice ale studenților grupei experiment valorile procesului de semnificație au constituit: $t = 5,10$, $P < 0,01$; ale grupei martor: $t = 2,43$, $P > 0,05$. În acest sens, se poate menționa că *Complexul didactic* aplicat a contribuit eficient la îmbunătățirea pregătirii profesionale a viitorilor specialiști în domeniul turismului.

Pe parcursul demersului aplicativ s-a întreprins încercarea de a stabili procesul de formare a competențelor profesionale ale studenților printr-un sistem de criterii propus de specialiștii din domeniul psiho-pedagogic. Astfel, prin modul de autoevaluare și evaluare a studenților, realizat în baza acestui sistem de criterii – competențe obținute la compartimentele teorie, deprinderi practice și organizatorico-metodice, s-a putut stabili că studenții atât cu durată de studii cu patru ani, cât și cei cu durată de studii de trei ani la etapa inițială au realizat procesul de autoevaluare,

prezentând date aproximativ identice. La finele anului de studii a studenților cu patru ani și a celor cu trei ani autoevaluarea s-a realizat cu mult mai obiectiv, iar studenții cu durată de trei ani au manifestat o conștientizare cu mult mai profundă în autoaprecierea cunoștințelor și competențelor. Un fenomen interesant s-a evidențiat în procesul de evaluare realizat de experți, care au verificat nivelul competențelor profesionale ale studenților.

Tabelul 3.3. Rezultatele statistice ale competențelor specifice de apreciere ale studenților

Nr. crt.	Blocurile	Grupa martor aprecierea studenților în bloc				Grupa experimentală aprecierea studenților în bloc			
		Etapa inițială X±m	Etapa finală X±m	t	P	Etapa inițială X±m	Etapa finală X±m	t	P
1.	Teorie	7,67±0,17	7,99±0,16	1,87	>0,05	7,97±0,12	8,51±0,13	4,15	<0,001
		7,67±0,17				7,97±0,12		1,43	>0,05
			7,99±0,16				8,51±0,13	2,47	<0,05
2.	Deprinderile practice	7,64±0,19	8,06±0,21	2,00	>0,05	7,87±0,12	8,62±0,14	5,77	<0,001
		7,64±0,19				7,87±0,12		1,04	>0,05
			8,06±0,21				8,62±0,14	2,24	<0,05
3.	Organizatorico metodice	7,41±0,18	7,75±0,20	1,70	<0,05	7,63±0,16	8,34±0,19	3,94	<0,001
		7,41±0,18				7,63±0,16		0,92	>0,05
			7,75±0,20				8,34±0,19	2,18	<0,05

Punctajele prezentate statistic în tabelul de mai sus demonstrează că între grupa martor și cea experimentală la etapa finală s-au obținut diferențe semnificative veridice, la toate blocurile

supuse cercetării inclusive și la cele organizatorico-metodice, care ne-au interesat unde: $t = 3,94$, iar $P < 0,001$. Analiza statistică comparată între eșantioanele neconjugate la etapa finală iarăși demonstrează o diferență semnificativă, unde: $t = 2,18$, iar $P < 0,05$.

În consens cu cele menționate anterior se poate afirma că aprecierea efectuată de grupa de experți este mult mai obiectivă decât autoaprecierea efectuată de studenți. Se poate afirma faptul că cercetarea aplicativă a influențat eficient dezvoltarea și obținerea competențelor profesionale ale viitorului specialist – manager în turism.

Un aspect important pe care ne-am axat în studiul aplicativ a fost stabilirea legăturilor corelative între rezultatele examenelor finale și nivelul de competențe profesionale, obținute în faza finală. Analiza statistică este prezentată în (Tabelul 3.4.)

Tabelul 3.4. Analiza legăturii corelative dintre rezultatele examenelor și a aprecierii competențelor profesionale

Blocurile	Grupa martor		Grupa experimentală	
	Inițială	Finală	Inițială	Finală
Cunoștințe teoretice	$r = 0,503$ $P < 0,05$	$r = 0,633$ $P < 0,05$	$r = 0,475$ $P < 0,05$	$r = 0,596$ $P < 0,01$
Aptitudini practice	$r = 0,471$ $P < 0,05$	$r = 0,700$ $P < 0,01$	$r = 0,468$ $P < 0,05$	$r = 0,725$ $P < 0,001$
Aptitudini organizatorico metodice	$r = 0,531$ $P < 0,05$	$r = 0,615$ $P < 0,01$	$r = 0,485$ $P < 0,05$	$r = 0,681$ $P < 0,01$

Referindu-ne la datele din (Tabelul 3.4), se observă că coeficienții de corelație demonstrează legături strânse atât la grupa martor, cât și la grupa experimentală, unde pragul de semnificație variază între $P < 0,05$ și $P < 0,001$.

Rezultatele obținute au demonstrat o corelație statistic veridică între evaluările experților și autoevaluările studenților grupei experimentale, cu durata studiilor de trei ani. O corelație mai puțin satisfăcătoare s-a obținut între evaluările experților și studenților cu patru ani de studii.

Astfel se poate constata că studenții conștientizează mai profund că în procesul instruirii au necesitatea să acumuleze o pregătire profesională eficientă anume prin dezvoltarea și obținerea unor competențe specifice pentru viitoarea lor activitate și pentru integrarea cât mai adecvată în procesul de activitate a peții turistice.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Studiul literaturii de specialitate privind formare profesională a specialiștilor, rezultatele analizei experienței obținute privind implementarea *Complexului didactic* în cadrul procesului educațional în domeniul turismului, se pot trage următoarele **concluzii**:

1. Analiza aspectelor teoretice și practice prezentate în elaborările științifice ale unor specialiști din domeniul turismului și culturii fizice ne-a permis să constatăm că conținutul învățământului turistic profesional depinde de factori și condiții psihopedagogice generale și speciale. Dezvoltarea turismului necesită implementarea urgentă a tehnologiilor educaționale moderne, ceea ce determină succesul industriei pe piața turistică. Implementarea noilor tehnologii necesită cercetări științifice actuale, instruirea personalului, acumularea cunoștințelor noi, formarea deprinderilor practice, autoinstruirea.
2. Prin sintetizare analitică, a fost elaborat *Complexul didactic* pentru specialitatea cultura fizică recreativă specializarea *Manager în turism*, în care au fost incluse următoarele 4 componente: organizațional-procesuală, metodică, de conținut și educativă. Ideea principală este că structura unităților *Complexului didactic* contribuie la o reflectare sistematică, unitară a conținutului învățământului și la o percepere corespunzătoare din partea studenților.
3. În corespundere cu scopurile instruirii turistice și în baza principiilor didactice, cu evidența caracteristicilor substanțiale și formale ale cunoștințelor, au fost relevate criteriile de selecție și structurare a conținutului componentelor *Complexului didactic* pentru specializarea *Manager în turism*.
4. Analiza pregătirii teoretice efectuată în baza rezultatelor obținute la disciplinele de profil a demonstrat că nivelul cunoștințelor teoretice atât a studenților cu patru ani de studii cât și a studenților cu durată de trei ani de studii (proces Bologna) nu diferă unul de altul. Cu toate că studenții cu trei ani de studii au unele rezultate mai eficiente. Acest fenomen se poate explica prin faptul că cursurile de lecții se realizează mai compact.
5. În rezultatul studiului experimental privind influența aplicării *Complexului didactic* asupra nivelului de formare a deprinderilor practice și a aptitudinilor organizatorico-

metodice a studenților, s-a stabilit că nivelul pregătirii profesionale a studenților cu durată de studii de trei ani (proces Bologna) demonstrează rezultate mai bine decât studenții cu durată de patru ani de studii. Diferențele între grupele experimentate (martor și experiment) din punct de vedere statistic au o semnificație veridică. La rezultatele deprinderilor practice ale studenților procesul de semnificație a grupei experiment s-a constituit $t = 3,79$, $P < 0,01$, al grupei martor $t = 1,20$, $P > 0,05$. Conform rezultatelor obținute la parametrii competențelor organizatorico-metodice ale studenților grupei experiment, valorile procesului de semnificație au constituit $t = 5,10$, $P < 0,01$, ale grupei martor $t = 2,43$, $P > 0,05$. În acest sens, se poate menționa că *Complexul didactic* aplicat a contribuit eficient la îmbunătățirea pregătirii profesionale a viitorilor specialiști în domeniul turismului.

6. Pe parcursul cercetării s-a valorificat stabilirea nivelului de formare a competențelor profesionale a studenților printr-un sistem de criterii propus de specialiștii din domeniul psiho-pedagogic. Astfel, prin modul de autoevaluare și evaluare a studenților realizat prin aplicarea acestui sistem de criterii, s-a putut stabili că studenții atât cu durată de studii cu patru ani cât și cei cu durată de studii de trei ani la etapa inițială au realizat procesul de autoevaluare prezentând date aproximativ identice. La finele anului de studii a studenților cu patru ani și a celor cu trei ani de studiu autoevaluarea s-a realizat cu mult mai obiectiv, iar studenții cu durată de trei ani au manifestat o conștientizare cu mult mai profundă în autoaprecierea cunoștințelor, deprinderilor și competențelor. Rezultatele obținute au demonstrat o corelație statistic veridică între evaluările experților și autoevaluările studenților grupei experimentale, cu durata studiilor de trei ani.
7. Instruirea în baza *Complexului didactic* propus constituie principalul mecanism prin care societatea asigură modelarea personalității indivizilor săi, angrenați în ansamblul relațiilor interumane existente la nivel social, precum și în activități corelate cu diferite subsisteme ale societății. Noul plan de învățământ la disciplinele de specializare "Manager în turism" trebuie să instrumenteze proiectul social, economic, politic, cultural, ce permite formarea specialistului capabil să ofere un amplu și diversificat sistem de servicii turistice specializate pentru comunitate.
8. Ca finalitate generală, educația din sfera turismului își propune să contribuie la dezvoltarea plinară a personalității studenților, să îi conștientizeze vizavi de responsabilitatea lor de cetățeni liberi, în vederea lărgirii șanselor de integrare pe piața muncii, facilitării mobilității în cadrul învățământului superior, realizării unui cadru

comun, dar flexibil de calificare, asigurării controlului calității și a certificării/acreditării, participării la creșterea competitivității studenților și absolvenților, atât în țara noastră cât și în întreaga lume.

În baza rezultatelor teoretico-empirice ale cercetării și a concluziilor formulate, au fost elaborate următoarele **recomandări**:

Pornind de la caracteristicile componentelor structurale ale *Complexului didactic*, urmează să fie stabilite sarcinile principale ale instruirii studenților, care pot influența obținerea cunoștințelor speciale, competențelor de desfășurare a analizei științifice, utilizând aparate și mijloace tehnice, capacitatea de a lua decizii argumentate științific în condiții nedeterminate, cunoașterea posibilităților și perspectivelor de dezvoltare a domeniilor științifice corespunzătoare (pentru specialitatea dată), priceperilor de utilizare a informații științifice contemporane, conștientizarea calificată a stării și nivelului de dezvoltare a diferitelor activități profesionale, adiacente specializării „Manager în turism”, capacitatea de a veni cu propuneri, idei constructive de dezvoltare și de perfecționare a complexului turistic multiramural.

Din perspectiva pragmatică a planului de învățământ, al metodicilor diferitelor discipline de specializare în turism, studierea și (re)descoperirea legităților care guvernează procesele de predare-învățare-evaluare specifice domeniului turismului trebuie să fie centrul cercetărilor științifice de perspectivă. Ele analizează și promovează, în spiritul logicii științelor moderne, obiectivele, conținuturile, formele de organizare a activității didactice, strategiile didactice alternative, strategiile de evaluare a randamentului învățământului superior de profil, pârgھیile și strategiile cultivării unor repertorii motivaționale favorabile învățării diferitelor discipline din domeniul turismului.

Promovarea unui proces permanent de restructurare și modernizare a didacticii disciplinelor turistice, care se bazează pe cunoașterea obiectivă a procesului de predare-învățare-evaluare, a disciplinelor turistice, a problemelor și dificultăților care îl caracterizează la macro și micro nivel, în scopul depășirii lor. (Re)formularea finalităților didacticii disciplinelor turistice trebuie să se axeze pe cerințele de concepere și proiectare curriculară specifice, în funcție de cerințele care rezultă din aplicarea în practică a proiectelor turistice, respectiv din derularea efectivă a proceselor de predare-învățare-evaluare.

Curriculumul disciplinelor ” Manager în turism” poate fi încadrat, în funcție de criteriul cercetării fundamentale a curriculumului, în categoria curriculumului de profil și specializat, întrucât vizează formarea și dezvoltarea strategiilor de acțiune, a abilităților, competențelor și comportamentelor caracteristice acelor domenii ale cunoașterii care își găsesc corespondent în profilul turistic. În ansamblul său, curriculumul disciplinelor turistice a fost construit în acord cu

paradigmele reformei curriculare - segment cuprinzător și extrem de important al reformei educaționale, întrucât își propune să asigure premisele manifestării reale a interacțiunilor și interdependențelor dintre obiectivele educaționale, conținuturile instructiv-educative, principiile și strategiile de predare-învățare-evaluare, principiile și strategiile de evaluare, în contexte formale, nonformale și informale.

Curriculumul disciplinelor turistice necesită a fi construit în concordanță cu următorul sistem de principii: principiile referitoare la curriculum în ansamblu; principii referitoare la activitatea de învățare; principii referitoare la activitatea de predare, iar sistemul principiilor didactice care au stat la baza construirii curriculumului disciplinelor turistice trebuie să coreleze cu următoarele orientări generale:

- Asigurarea caracterului logic al nucleului predării-învățării disciplinelor turistice, prin situarea în poziție privilegiată a strategiilor didactice, operaționalizate ca articulări sistemice flexibile de metode, tehnici, procedee, de alternative de organizare, care să facă posibilă eficientizarea învățării;
- Inducerea și promovarea unei învățări logice și de profunzime, prin creșterea eficienței abordărilor curriculare pragmatice și prin examinarea critică, evaluativă a unor idei, topici, proiecte, procese, fenomene și paradigme educaționale;
- Valorizarea dimensiunii participative și activizate a învățării, prin asigurarea unității cognitivului cu motivaționalul, prin intermediul unor influențe educative care vizează asigurarea legăturilor necesare între teorie, practică și lucrul organizatoric educațional.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aubrey C. Daniels. Managementul performanței: strategii de obținere a rezultatelor maxime de la angajați. Iași: Polirom, 2007. p.17.
2. Bocoș M., Jucan D. Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repre de instrumente didactice pentru formarea profesorilor. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2007. p. 65.
3. Bufta V.E. Pregătirea profesorului de educație fizică în baza tehnologiei principiului concentric de instruire. Autoreferat al tezei de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 1999. 30 p.
4. Carp I. Pregătirea studenților facultăților de educație fizică și sport pentru activitatea de cercetare științifică. Teză de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 1999. 209 p.
5. Chiș V. Pedagogia contemporană-pedagogia pentru competențe. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2005. p.18.
6. Ciorbă C. Bazele teoretice și argumentarea social-pedagogică a reformării conținutului învățământului superior de cultură fizică în Republica Moldova: Dis...doctor habilitat în științe pedagogice. Chișinău: I.N.E.F.S, 2004. 304 p.
7. Cristea S. Conceptele-cheie în pedagogie. Revista didactica-pro, Chișinău, 2001, nr. 1(5), p. 13-21.
8. Diaconu M. Competența pedagogică și performanțele profesionale. Standarde profesionale pentru profesia didactică. București: Consiliul Național pentru Pregătirea Profesorilor. 2002. p.--
9. Dragu A. Structura personalității profesorului. București: Didactică și Pedagogică, 1996, p. 31-114.
10. Mândăcanu V. Conținutul învățământului în context curricular-tehnologiei educaționale moderne. Chișinău: UPS I. Creangă. 1994, p. 7-20.

11. Mândăcanu V. Metodele active-curriculum-tehnologii moderne-câteva clarificări conceptuale-tehnologii educaționale moderne IV metode active. Chișinău: Lyceum, 1996, p. 7-13.

12. Mindrigan V. *Analiza unor aspecte de promovare a turismului rural în Republica Moldova. Conferința științifică internațională consacrată celei de-a 55-a aniversări a învățământului superior de cultură fizică și 15 ani de la fondarea USEFS 26-27 septembrie, Chișinău, 2006, p. 430-434.*

13. Mindrigan V. *Aspectul pedagogic al activităților turistice școlare. Revista științifico-metodică Teoria și Arta Educației Fizice în Școală, ed.nr.1,2005, p.36-38.*

14. Mindrigan V. *Învățământul turistic profesional în cadrul facultății de educație fizică și sport. Congresul științific Internațional. Strategii de dezvoltare a sportului pentru toți și bazele legislative ale domeniului culturii fizice și sportului în țările CSI, 24-25 septembrie 2008, p. 54-61.*

15. Mindrigan V. *Managementul turismului sportiv în cadrul procesului educațional. Revista științifico-metodică Teoria și Arta Educației Fizice în Școală, ed. nr. 1,2009, p. 41- 43.*

16. Mindrigan V. Nafornița V. *Ecoturismul și rolul lui în cadrul turismului contemporan. Conferința științifică internațională studențească, USEFS, Chișinău, 2011, p.89-94.*

17. Mindrigan V. *Pregătirea profesional – pedagogică a specialiștilor în domeniul turismului activ. Conferința științifică internațională „Probleme actuale privind pregătirea specialiștilor în domeniul turismului în sistemul învățământului superior”, 15-17 decembrie 2000, p. 28-32.*

18. Mindrigan V. *Pregătirea profesional-pedagogică a specialiștilor în domeniul turismului. Materialele conferinței științifice jubiliare internaționale Ediția V., I.N.E.F.S., Chișinău, 2001, p. 42-43.*

19. Mindrigan V. *Sistemul actual al pregătirii sportive de durată în turismul montan. Materialele conferinței științifice jubiliare internaționale Ediția VI., I.N.E.F.S., Chișinău, 2003, p. 71-78.*

20. Mindrigan V., Aftimiciuc O. *Bazele teoretico-metodologice ale organizării și desfășurării activităților de cultură fizică de recuperare cu diferite vârste ale populației din Republica Moldova. Proiect instituțional, Chișinău, 2010, 30 p.*

21. Mindrigan V., Ciobanu S. *Turismul în zona rurală și influența lui asupra agriculturii. Conferința științifică internațională studențească, USEFS, 15 aprilie,ed.XII, 2009, p.66-69.*

22. Mindrigan V., Ionel A. *Влияние процессов глобализации на развитие международного туризма. Materialele Conferinței științifice internaționale studențești, Ed. a*

XIV-A, Chișinău, USEFS, 2010, 39-45.

23. Mindrigan V., Miron V. *Hâncești. Ghidul investițiilor turistice. Chișinău, 2009, 112 p.*

24. Mindrigan V., Onoi M. *Lucrare metodică în ajutorul studentului "Nodurile turistice". USEFS, Chișinău, 2007, 22 p.*

25. Mindrigan V., Onoi M. *Metodica pregătirii sportive în turism a copiilor de vârstă gimnazială în cadrul unui ciclu anual de antrenament. Revista științifico-metodică Teoria și Arta Educației Fizice în Școală, ed. nr. 1, 2009, p. 221-224.*

26. Mindrigan V., Rîșneac B. *Bazele formării conținutului învățământului turistic profesional. Conferința științifică internațională consacrată celei de-a 55-a aniversări a învățământului superior de cultură fizică și 15 ani de la fondarea USEFS 26-27 septembrie, Chișinău, 2006, p. 36-44*

27. Socoliuc N. Cojocar V. *Formarea competențelor pedagogice pentru cadrele didactice din învățământul universitar. Chișinău:USEFS, 2007, p.46.*

28. Tolmaciov P. *Optimizarea pregătirii profesionale a specialiștilor în domeniul educației fizice. Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice. Materiale ale Conferinței științifice internaționale. Chișinău: Lyceum, 1996, p.1-3.*

29. Виленский М., Образцов П., Уман А. *Технология профессионально ориентированного обучения в высшей школе. Москва, 2004.*

30. Горячева Т. *Развитие региональной системы профессиональной подготовки туристских кадров в открытой образовательной среде. Автореферат диссертации. Москва, 2007.*

31. Губа В., Шестаков М., Бубнов Ню, Борисенков М. *Измерения и вычисления в спортивно-педагогической практике. Для вузов физической культуры. Москва: Физкультура и спорт, 2006, 220 стр.*

32. Ермоленко В. *Технология разработки блочно-модульных учебных программ для учреждений профессионального образования. Москва: Высшая школа, 1996. 156 с.*

33. Зорин В. *Профессиональное образование и карьера в туризме. Москва: Советский Спорт, 2005, с. 1-112,161.*

34. Ильина Е. *Туроперейтинг: Организация деятельности. - Москва: Финансы и статистика, 2007.*

35. Квартальнов А. *Дидактические основы профессиональной подготовки менеджеров туристско-спортивного оперейтинга. Автореф. дис. Канд. пед. наук. Москва, 1999. с.24 с.16.*

36. Сакун Л. *Теория и практика подготовки специалистов сферы туризма в развитых странах мира. Монография. Киев: МАУП, 2004.399 с.*

37. Слостенин В. Педагогика профессионального образования. Академия. 2004
38. Штейн Г. Рынок и необходимость инноваций экономического образования в процессе подготовки менеджеров туристического бизнеса. Вісник, 2000, №4.с.121-123 .

ADNOTARE

Mindrigan Vasile, FORMAREA PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT LA SPECIALIZAREA „MANAGER ÎN TURISM”. Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2012. Structura tezei include: adnotare în limbile română, rusă, și engleză, lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii, recomandări, bibliografie din 230 titluri. Cercetarea este expusă pe 136 pagini text de bază, conține 16 figuri, 19 tabele, 8 anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 15 lucrări științifice, inclusiv 2 lucrări metodice.

Cuvinte cheie: cultura fizică de recuperare, turism, turism sportiv, facultate, educație fizică și sport, specializare, manageri în turism.

Domeniul de studiu: teoria și metodologia managementului turismului sportiv.

Scopul studiului constă în fundamentarea teoretico-aplicativă a procesului educațional din învățământul universitar de educație fizică și sport privind pregătirea profesional-pedagogică a specialiștilor în turism în baza adaptării conținuturilor, planului și programelor de studiu.

Obiectivele lucrării:

1. Analiza teoretico-metodică a procesului de formare profesională a specialiștilor din domeniul turismului în cadrul învățământului universitar de cultură fizică.
2. Stabilirea direcțiilor metodologice în vederea pregătirii profesionale a studenților în cadrul specializării Manager în turism.
3. Elaborarea documentelor de planificare în baza planului de studii la specialitatea cultură fizică recreativă - specializarea Manager în turism, în concordanță cu noile orientări în formarea inițială.
4. Argumentarea teoretică și experimentală a complexului didactic, elaborat și aplicat în cadrul procesului de formare inițială a studenților la specializarea Manager în turism.

Noutatea și originalitatea științifică constă în stabilirea unui nou concept de planificare și realizare a procesului de formare profesională a studenților la specializarea Manager în turism prin elaborarea unor module pentru fiecare disciplină aparte în conținutul cărora sunt incluse trei componente importante: teorie, practica metodică, practica de instruire. Implementarea conceptului propus a contribuit la îmbunătățirea pregătirii profesionale a studenților cu 15-20%.

Problema științifică soluționată în domeniu constă în validarea teoretico-praxiologică a

instrumentarului didactic privind optimizarea formării profesionale a studenților din învățământul universitar de educație fizică și sport la specializare Manager în turism.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Importanța teoretică constă în faptul că a fost elaborat și argumentat conceptual Complexul didactic cu cele patru componente de referință: organizațional-procesuală; de conținut; metodică; educativă.

Însemnătatea practică a cercetării constă în aplicarea planurilor și programelor de studii pentru facultățile de educație fizică și sport, instituții superioare de profil care au specializările turistice respective, în baza implementării și utilizării recomandărilor metodice propuse în cadrul generalizărilor teoretico – metodice. Metodica înregistrării activităților profesionale va putea fi utilizată pe larg pentru aprecierea nivelului de calificare și competență atât a profesionistului în domeniu, cât și a studenților ca viitori specialiști de turism.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele studiului au fost aplicate în procesul pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport în cadrul specializării Manager în turism, catedra Natație și Turism, U.S.E.F.S., U.R.I. Perspectiva.

АННОТАЦИЯ

Миндриган Василий, ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ФОРМИРОВАНИЕ СТУДЕНТОВ УНИВЕРСИТЕТСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА ПО СПЕЦИАЛИЗАЦИИ «МЕНЕДЖЕР В ОБЛАСТИ ТУРИЗМА». Докторская диссертация в области педагогических наук, Кишинев, 2012.

Структура работы включает: аннотацию на румынском, русском и английском языках, перечень аббревиатур, введение, три главы, выводы и рекомендации, библиография из 230 источников. Исследование изложено на 136 страниц основного текста, содержит 16 рисунков, 19 таблиц, 8 приложений. Полученные результаты опубликованы в 15 научных работах, включая 2 методические работы.

Ключевые слова: восстановительная физическая культура, туризм, спортивный туризм, факультет, физическая культура и спорт, специализация, менеджмент в области туризма.

Область изучения: теория и методология менеджмента спортивного туризма.

Целью работы является теоретико-прикладное обоснование учебно-воспитательного процесса на факультете физической культуры и спорта в отношении профессионально-педагогической подготовки специалистов в области туризма на основании адаптации содержания, плана и программы обучения.

Задачи работы:

1. Теоретико-методологический анализ процесса профессионального формирования специалистов в области туризма в процессе университетского образования по физической культуре;
2. Выявление методологических направлений в целях профессиональной подготовки студентов в области менеджера туризма;
3. Разработка плановых документов, основанных на учебную программу по специальности рекреативная физическая культура-специализация «Менеджер в области туризма», в соответствии с новыми направлениями в первоначальном формировании.
4. Теоретическое и экспериментальное обоснование дидактического комплекса, разработанного и применяемого в области процесса первоначального формирования студентов по специализации «Менеджер в области туризма».

Новизна и научная оригинальность состоит в обосновании новой концепции по планированию и реализации процесса профессионального формирования студентов по специализации «Менеджер в области туризма», на основе разработки новых учебных модулей для каждого предмета отдельно, в содержание которого были включены следующие три важных компонента: теория, методическая практика, инструктивная практика. Внедрение предложенной концепции способствовало улучшению профессиональной подготовки студентов на 15-20%.

Важная научная проблема, решенная в области исследования, состоит в теоретико-практиологическом обосновании дидактического инструментария по оптимизации

профессионального формирования студентов университетского образования в области физической культуры и спорта по специализации «Менеджер в области туризма».

Теоретическое значение и прикладная ценность работы. Теоретическое значение состоит в том, что было разработано и аргументировано концептуально-дидактический комплекс с теми четырьмя определяющими компонентами: организационно-процессуальным; содержательным; методическим; воспитательным.

Практическое значение исследования состоит в разработке учебных планов и программ для факультета физической культуры и спорта, профильных высших учебных заведений, в которых присутствуют специализации в области туризма, на основании внедрения и использования методических рекомендаций, разработанных на основании теоретико-методических обобщений. Методика учета профессиональной деятельности может использоваться в широком плане для оценки уровня квалификации и компетенции как профессионала в данной области и студентов как будущих специалистов в области туризма.

Внедрение научных результатов. Результаты исследования были применены в процессе профессиональной подготовки студентов факультета физической культуры и спорта, по специализации «Менеджер в области туризма», на кафедре плавания и туризма, ГУФКС, Университета Перспектива.

ANNOTATION

Vasile **MINDRIGAN**, PROFESSIONAL FORMATION OF THE STUDENTS FROM HIGHER EDUCATION IN THE FIELD OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT ON SPECIALIZATION: "TOURISM MANAGER".

Doctoral Thesis in Pedagogy, Chisinau 2012.

The Thesis structure includes annotations in Romanian, Russian and English, a list of abbreviations, an introduction, three chapters, a conclusion, recommendations and a bibliography of 230 titles. The research has been displayed on 136 pages of main text, it also contains 16 figures, 19 tables and 8 annexes. The obtained results have been published in 15 scientific works, including 2 methodical works.

Key words: recovery physical education, tourism, sport tourism, faculty, physical education and sport, specialization, tourism managers.

Study domain: The theory and methodology of the sport tourism management.

Thesis aim: The aim of this study consists of the theoretical applicative backgrounding of the higher education process in the field of physical education and sport concerning tourism specialist's professional pedagogical training based on content, planning and study programs adaptation.

Thesis objectives:

1. Theoretical methodical analysis of the professional formation process of the tourism area specialists within the higher education's physical training;
2. Methodological direction determination concerning student's professional training within the specialization: "Tourism manager";
3. Planification issues elaboration based on the study plan at the specialty: "Leisure physical training" – specialization: "Tourism manager", according to new directions on initial formation;
4. Theoretical and experimental demonstration of the didactic complex elaborated and applied within student's initial formation program at the specialization: "Tourism manager".

Novelty and scientific originality: consists of the establishment of a new planning and realization concept of the student's professional formation process at the specialization: "Tourism manager" by developing of new modules for each separate discipline in which content are included three important components: theory, methodical practice, practical training. The deployment of the proposed concept contributed to the melioration of the student's professional training with 15-20%.

The solved **scientific problem** in this field consists in the theoretical praxiological validation of the educational tools concerning the optimization of the student's professional formation of the students from higher education in the field of physical education and sport on specialization: "Tourism manager".

Theoretical significance and applicable value of the Thesis: The theoretical importance represents the fact of the conceptual elaboration and reasoning of the didactic complex with his four reference components: organizational-procedural, content, methodical, educational.

The practical significance of the research consists of applied plans and study programs for the faculties of physical education and sport, higher institutions in the field which have the respective touristic specializations, based on the implementing and use of the methodical recommendations proposed within the theoretical methodical generalizations. Professional activities registration method could be widely used for the qualification level of appreciation and competence as for the professional in the field so for the students as future tourism specialists.

Implementation of theoretical results: The research results have been applied in the process of the student's professional training at the faculty of physical education and sport within the specialization: "Tourism manager", chair of Swimming and Tourism, SUPES, Perspectiva University.

MINDRIGAN VASILE

**FORMAREA PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
UNIVERSITAR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT LA SPECIALIZAREA
„MANAGER ÎN TURISM”**

**Specialitatea: 13.00.04 – Teoria și metodologia educației fizice, antrenamentului
sportiv și culturii fizice de recuperare**

Autoreferatul tezei de doctor în pedagogie

Hârtie ofset. Tipar ofset
Coli de tipar

Tiraj
Comanda

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
MD-2024 Republica Moldova, Chișinău, str. A. Doga,22